IL-BIDWI

FOLJU MAHRUĠ DARBA FIX-XAHAR MID-DIPARTIMENT TAL-BIEDJA

EDITUR: J. ORLANDO-SMITH

Nru. 118 ĠUNJU, 1949. Nru. 118

Żieda fil-Ħalib u Laħam

MIN mar il-Fiera li saret l-Għammieri, ra b'għajnejh stess il-ġmiel ta' baqar u gniedes li nġarru bl-ajru mill-Ingilterra. Il-Gvern ma ġiebx f'Malta dawn il-baqar u l-gniedes għall-ġmiel tagħhom biss, iżda kien qed iħares fil-bogħod, biex b'dawn il-bhejjem itaffi n-nuqqasijiet ta' ħalib u laħam.

Hija l-fehma ta' l-akbar xjenzjati illi l-ħalib frisk jieħu post ewlieni fis-saħħa tal-bniedem u jagħti wieħed mill-ikel l-aktar meħtieġ li hawn fid-dinja. Għalkemm kull ħalib ieħor li jiġi impurtat taħt għamla ta' trab jew fil-bottijiet huwa tajjeb, il-ħalib frisk huwa essenzjali għat-trabi, tfal żgħar, għan-nisa li jkunu ser isiru ommijiet u għall-morda. Minn dan naraw l-importanza tassew kbira taż-żjieda fil-produzzjoni tal-ħalib frisk.

Il-baqar tal-ħalib li għandna hawn Malta ma jagħtux ħlief madwar gallun u kwart ta' ħalib kuljum ma' tul is-sena kollha. Din il-kwantità ta' ħalib li nieħdu mill-baqar tagħna ma tistax tħalli profitt, u kien minħabba f'hekk li d-Dipartiment tal-Biedja iddeċieda li jġib mill-Ingilterra dawn il-baqar u l-gniedes. Il-Gvern għażel l-aħjar tliet razez ippruvati, li qegħdin jiġu mrobbija fl-Ingilterra, u li huma mfaħħra u msemmija mad-dinja kollha.

Dawn it-tliet razez huma l-**Ayreshire, il-British Friesians** u x-**Short-horns.** Ir-razez li minnhom ġejjin dawn il-baqar, jagħtu kollha 'l fuq mill-1,000 gallun ħalib fis-sena u ħafna minnhom ilaħħqu l-2,000 gallun.

Il-ħsieb ewlieni li għalih id-Dipartiment tal-Biedja ġieb il-gniedes hu dak li jżomm ir-razza pura u fl-istess ħin ikunu jistgħu jitgħammru minn dawn il-gniedes, il-baqar li għandna, sabiex b'daqshekk jitjieb in-nisel u tiżdied il-produzzjoni tal-ħalib.

Huwa mistenni li meta l-baqar li għandna jitħalltu mal-gniedes Ingliżi jkun hemm żjieda ta' 200 sa 300 gallun ħalib fl-ewwel ġenerazzjoni u din il-produzzjoni ikbar tkompli tiżdied fil-ġenerazzjonijiet ta' wara. Dak il-bidwi li jnissel minn dawn il-gniedes jibda jkollu qliegħ akbar.

Minn dan nintebħu li l-bidwi tagħna meta jnissel minn dawn il-gniedes Ingliżi jkun qed irawwem baqar li jibdew jagħtuh 250 gallun ħalib aktar mill-baqar li għandu bħalissa u din iż-żjieda ta' ħalib, jekk iġġiblu 4s. kull gallun, jiġbor minnha £50 aktar fis-sena.

Ir-razza **Ayreshire** — Hija l-opinjoni ta' ħafna esperti li dawn il-ba-

(Ikompli fil-faċċ. 2)

L-IMNARJA

L-akbar Festa tal-Biedja Maltija li ssir fil-Buskett kull sena mis-Soċjetà Agrarja ta' Malta, din is-sena sejra tkun akbar missoltu. Fil-ġonna pittoreski tal-Buskett, taħt is-siġar taċ-ċipress, tal-ħarrub u taż-żebbuġ, ikun hemm l-aħjar u l-isbaħ frottijiet u prodotti li ħafna minnhom jiġu l-ħila tal-bidwi Malti u ta' l-industrijalisti tagħna. Is-sena l-oħra kienet waħda mill-kbar, b'serbut ta' nies u karrozzi mimlija bin-nies, kulħadd jitpaxxa bil-ġmiel ta' dawk l-imkejjen u ta' l-oġġetti li kien hemm għall-Wirja. Il-festa tibda fit-28 ta' Ġunju wara nofs in-nhar u tibqa' sejra, tista' tgħid il-lejl kollu, salgħada filgħodu, nhar l-Imnarja.

Il-ġibda lejn l-Imnarja hija filqalb tal-poplu Malti billi dan il-jum ifakkarna fil-ħlewwa u l-benna ta' l-imgħoddi, meta Malta kellha xejra akbar lejn l-għasel u l-ward.

IL-BALLUTA DEJJEM HADRA

(K. Vella Haber)

FIL-GŻEJJER tagħna jinsabu 25 ġnien pubbliku u mxietel mifruxin fuq medda ta' 460 tomna art u sabiex dawn il-postijiet ta' ġmiel u rikreazzjoni jinżammu sbieħ u ndaf hija meħtieġa somma ta' madwar £29,000 fis-sena. B'danakollu kulħadd jifhem illi l-pajjiż għadu nieqes ħafna mis-siġar.

Is-siġar fuq art mogħxa, fuq blat, fil-ġonna, fit-toroq u f'kull post ieħor fejn jistgħu jitgawdew mill-pubbliku għandhom importanza kbira ħafna u ma hemmx għalfejn wieħed joqgħod ifissirha. Huwa fatt li pajjiżna jeħtieġ iżjed u iżjed siġar—siġar li jserrħulek għajnejk, siġar li jżejnu l-pajjiż, li jagħtuh dehra ġdida li tilqgħek.

Sabiex jagħmel tajjeb għal dan in-nuqqas, id-Dipartiment tal-Biedja ħa ħsieb sabex jara jiksibx xi għajnuna mill-Colonial Development and Welfare Fund, billi huwa maħsub li jkunu jinħtieġu madwar £20,000 ħalli l-art mogħxa li għandna tkun tista' timtela bis-siġar taż-żebbuġ, siġar tal-ħarrub, siġar tal-Ballut u siġar koniferi.

Fost is-siġar l-aktar adattati għall-ħsieb li qegħdin insemmu, neħħi l-koniferi, is-siġar tal-balluta dejjem ħadra huma l-isbaħ u jirbħu l-ewwel post.

Il-balluta hija mnissla mix-xtut tal-Mediterran u tirnexxi wisq f'postijiet qrib ix-xtut li ma jkunux milħuqin mir-raxx mielaħ tal-baħar. Dawn is-siġar tal-ballut huma tassew addattati għal pajjiżna u m'hemmx dubju li jsebbħu ħafna d-dehra ġenerali ta' artna.

Din is-siġra tipproduċi ħafna frieghi u għadd bla tmiem ta' weraq aħdar li jista' jkun ta' ħafna varjetajiet. Il-weraq ikun ta' lewn aħdar karg, tagħti ħafna dell u minnha toħroġ rieħa qawwija tajba ħafna għas-saħħa u li tistiednek taħli ftit tal-mistrieħ taħt il-friegħi kotrana ta' din is-siġra dejjem ħadra.

Il-balluta tista' wkoll tiġi mħawla f'xi ġnejna u jekk tiġi miżbura b'sengħa kbira tista' wkoll tissawwar f'għamla sabiħa u ta' tiżjin akbar. Titnissel miż-żerriegħa li minnha s-siġra tipproduċi ħafna ma' tul s-sajf.

Il-balluta dejjem ħadra hija waħda minn dawk is-siġar li l-Gvern tagħna, bilgħaqal kollu ħaseb biex iġib f'Malta u jżejjen biha d-dehra mistmerra u niexfa ta' gżiritna.

In-nisel tat-Tjur mansi

BIL-KELMA tjur wieħed jifhem l-għasafar kollha, kemm dawk li jgħixu fuq l-art, kif ukoll għal dawk li jgħixu fl-ilma. It-tifsir li sejrin nagħtu llum huwa biss dwar dawk it-tjur li immansa l-bniedem u qiegħed iżommhom għall-ħtiġijiet tiegħu.

IT-TIĠIEĠ

Il-għorrief igħidulna li t-tiġieġa li qegħdin inrabbu l-lum ilha li ġiet immansata miż-żminijiet tal-qedem. In-nisel tagħha kienu żewġ varjetajiet, waħda minnhom il-"*Gallus Bankiva*" li għadha tgħix fi stat selvaġġ sal-lum fid-deżerti ta' l-Asja u qalb il-boskijiet ta' l-Indja. Dan huwa għasfur żgħir li fl-istat selvaġġ tiegħu ma jagħmilx nofs it-tiġieġa kif immansajniha issa. Għandu l-għalla, iqaqi u jgħix fi drawwiet l-istess bħat-tiġieġa mansa. Il-mara hija wisq iżgħar mir-raġel, iżda minħabba l-għajxien li baqgħet tgħix fih hija kapaċi ttir għal ħafna tul.

Biex trawmet it-tiġieġa li għandna bħal issa, ix-xjenzati jsostnu li bil-fors kienet tgħix razza ta' tjur oħra li tixbah lit-tiġieġ li għandna. Huwa maħsub li r-razza tal-"*Gallus Bankiva*" ġiet imħallta mar-razez li kienu jgħixu fil-*Malay* u li dawn jerfgħu wisq rix aktar kif ukoll akbar fid-daqs. Ir-razza *Malay* għalkemm għad hemm min salva l-evoluzzjoni tażżminijiet, saru rari ħafna u ftit għad hemm minnhom li baqgħu jgħixu fi stat selvaġġ.

Minn studji li saru jinsab magħruf li din ir-razza *Malay* kienet ġiet immansata fl-Asja minn xi erbat elef sena ilu. Dan l-għasfur minn dejjem kien ta' natura kwieta, faċli biex jiġi mansat u jerfa' ħafna laħam.

Mit-tiġieġ li għandna l-lum huwa ċar ħafna li dawn iż-żewġ razez ġew imħallta u minn dik it-taħlita ħarġet it-tiġieġa kif nafuha issa.

PAPRI

Skond ma jgħidilna Charles Darwin ilpapra li qegħdin inrabbu ġejja mill-papra selvaġġa, li għadha komuni ħafna, li tissejjaħ *Anas Boschas*. Bħala waħda millprovi ta' dan Darwin isemmi l-erba' rixiet imwaqqfa 'l fuq li għandhom il-papri f'denbhom u li l-papri selvaġġi li għad hawn minnhom iġibuhom huma wkoll.

Kulħadd jaqbel li l-papri ġew immansati f'għadd ta' pajjiżi differenti u li d-differenza tal-kobor u lwien li naraw issa huma l-konsegwenza ta' kif ġew imrobbija min-nies ta' kull pajjiż.

WIŻŻ

Il-wiżża kienet waħda mill-ewwel tjur li ġiet immansata, b'danakollu l-wiżża hija waħda mit-tjur li baqgħet iżżomm ħafna mid-drawwiet li kienet tgħix fihom meta kienet għadha selvaġġa. L-immansar tal-wiżż beda fl-Ewropa, inkella fl-Afrika tat-Tramuntana, billi nqabdu l-wiżż slavaġ tar-razza *Greylag* u ġew imrobbija.

Il-wiżż selvaġġ kien kollu ta' lewn griż jew abjad u baqgħu jiġu mrobbija ta' dan il-lewn biss, sa ftit snin ilu. Il-wiżż minn dejjem kien stmat ħafna għal-laħam smin li jagħti u r-rix li jerfa'. Għal sekli sħaħ kien ir-rix tal-wiżż li serva lil missirijietna għal kitba minn flok il-pinna.

DUNDJANI

In-nisel tad-dundjan li għandna, ġej mid-dundjan selvaġġ li jgħix fl-Amerika. Minn tagħrif li ġie mogħti din it-tajra daħlet fl-Ewropa għal ħabta tas-sena 1524 u mill-ewwel saret popolari mill-aktar u xterdu ma' kullimkien.

Id-differenza li naraw il-lum, minn dundjan għal ieħor, ma hix ħaġ'oħra ħlief kif dawn id-dundjani jiġu miżmuma fil-pajjiżi differenti li fihom jiġu mrobbija, kif ukoll il-kundizzjonijiet u l-ikel li taħthom jitrabbew.

TAJJAR DIK IL-QROQQA

HAFNA minn dawk li jrabbu t-tjur qatt ma jintebħu kemm bajd jitilfu meta jħallu tiġieġa toqgħod fil-magħqad tal-bajd, għaliex tkun trid toqgħod qroqqa. Jekk tiġieġa titħalla fil-magħqad għal siegħa waħda biss bla bżonn, l-organi ta' l-ovarju tagħha jkunu ġa bdew jitkemmxu u jinxtorbu, u jekk hija titħalla ġurnata, iddum ma terġa' tiftaħ tbid ġimgħa sħiħa u jekk titħalla ġimgħa sħiħa ddum ma terġa' tbid tliet ġimgħat.

Dak li jrabbi t-tiġieġ, għalhekk jagħmel sewwa wisq jekk kuljum għal ħabta ta' l-4 ta' wara nofs in-nhar jara jkunx hemm xi tiġieġa fil-maqgħad u jekk isib xi waħda jneħħiha dak il-ħin stess u jqiegħdha f'qafas għaliha, jagħlifha bil-ħala b'tagħsida niedja u qmuħ u jagħtiha ilma nadif u frisk.

L-aħjar qafas għal dan ix-xogħol jista' jsir fuq lasti għoljin pied u nofs millart, ikollu l-qiegħ magħmul minn lasti ftit imbegħdin minn xulxin u magħmul b'mod li jkun jista' jidħol fih l-akbar ammont ta' arja friska. Il-qrejjaq qatt ma għandhom jiġu mgħaddsin fl-ilma kiesaħ għaliex huma ma jkollhomx deni, jew inkella jiġu mdendlin f'xi xkora, għaliex tiġieġa ma tbidx jekk ma tkunx kuntenta, jew inkella mħollija bil-ġuħ, għaliex tiġieġa bil-ġuħ ma tipproduċix bajd.

SILTIET MIT-TAGħRIF DWAR IL-ĦIDMA TAL-MINISTERU TA' L-INDUSTRJA

PRODUZZJONI TAL-BIEDJA

MA jkunx eżatt meta jinkiteb illi d-Dipartiment tal-Biedja qiegħed jonfoq flusu għall-interess tal-bidwi biss. L-għan fondamentali tad-Dipartiment huwa l-produzzjoni u l-kummerċ tal-prodotti kemm fl-interess tal-produttur li huwa l-bidwi kif ukoll tal-konsumatur. Meta jkollna prodotti aktar, mingħajr mard u ta' kwalità aħjar, tjur imħarsa mill-mard u bhejjem imrobbijin bis-sengħa, minn dan il-għana mhux il-bidwi biss igawdi u jkomplu jitħaddmu l-eluf ta' nies fil-ħidma ta' l-art, iżda jgawdi wkol il-konsumatur, l-għaliex isib aktar mill-ħtiġiet tiegħu.

SIĠAR MA' KULLIMKIEN

Dan l-aħħar f'wieħed mill-ġurnali lokali deher attakk qawwi kontra l-Gvern talli wiegħed u ma ħa l-ebda passi sabiex f'Malta jkollna siġar aktar. Wara dan l-attakk żewġ edituri ta' ġurnali oħra li għandhom aktar għaqal minn sehibhom, deħrilhom li ma għandhomx jattakkaw qabel ma għarblu x'inhuwa dak li fis-sewwa qiegħed isir u stqarrew huma stess li fuq din il-ħaġa l-Gvern ma jinsabx rieqed, iżda talli qiegħed iwettaq il-politika ta' siġar aktar bis-serjetà kollha.

Minn kemm ilu li ġiet mistqarra din il-pulitika ġa ġew impurtati 'l fuq minn tlitt elef siġra li ġew imħawla f'għadd ta' nħawi fil-gżejjer tagħna. siġar tal-ħarrub, żebbuġ u varjetajiet oħra li qegħdin isebbħu ħafna mkejjen. Il-Gvern beħsiebu jkompli f'din il-pulitika sakemm jara lil pajjiżna mżejjen sewwa minn siġar sbieħ li jinsab nieqes minnhom.

ŻIEDA FIL-ĦALIB U LAĦAM

(Ikompli mill-faċċ. 1)

qar ikunu fl-aħjar tagħhom meta jilħqu tmien snin. Ħafna minn dawn il-baqar baqgħu jipproduċu l-ħalib u jżidu fir-razza sakemm kellhom 15-il sena, fil-waqt li baqgħu jżommu wkoll is-sbuħija tagħhom.

Il-**British Friesians** — Din ir-razza hija magħrufa l-aktar għall-qawwa tagħha li tibdel f'ħalib l-għalf li tiekol. Il-ħalib li tagħti jilħaq rekord ta' madwar 2,000 gallun fissena.

Ix-**Shorthorns** — Din ir-razza għandha żewġ vantaġġi. Tikber malajr u minbarra li tagħti produzzjoni kbira ta' ħalib hija razza li tfendi meta tiġi maqtula minħabba li terfa' ħafna laħam.

BILJETT FIL-"LOTTERIJA NAZZJONALI" — JAĦ

IN-NESPLI

(*Prof. John Borg, M.A., M.D.*)

'S-SIĠRA tan-nespli hija siġra taċ-Ċina u tal-Ġappun u ġiet imdaħħla . f'Malta fis-sena 1811, meta xi siġar tan-nespli ġew imħawlin fil-Ġon- a tal-Buskett. Is-siġar tan-nespli li hemm il-lum fil-Buskett huma ɪnisslin direttament minn dawk li tħawlu fl-1811. Din is-siġra hija dej- m ħadra, tgħaxxaq il-ġonna fejn tkun imħawla, tikber malajr u togħla fuq ħafna. Hija tibda tagħti l-frott meta jkollha erba' snin u tikber ɜmm imissha meta tilħaq l-għoxrin sena.

s-siġar tan-nespli li hemm il-Buskett, ɪd minnhom għolew tmien metri, ɪndhom zokk b'ċirkonferenza ta' żewġ ɪri u jieħdu wesgħa ta' dawra ta' xrin metru. Is-siġra tan-nespli tiswa ux ftit jekk tiġi mħawla f'ringieli bejn iġar tal-larinġ sabiex tilqgħalhom ir- u ma tagħmel ebda ħsara lill-egħruq larinġ.

ɜ-siġra tan-nespli tħobb art ta' ħam- mħallta mat-tafal li tkun kemmxejn lja iżda msoqqija tajjeb. F'kundizzjo- et favorevoli din is-siġra tgħix mat- ɪnin sena, għomor ta' bniedem, għal- ɪm wara sittin sena tibda tmajna u tibqax ta' profitt fil-produzzjoni tal- ɪt.

ekk in-nespla titħawwel f'art qasira ix biss xi erbgħin sena u tkun imħaw- ejn tintlaħaq wisq mir-riħ, ma togħ- kemm imissha u ma tantx tipprodu- rott. In-nespla tiżhar bejn Ottubru u embru. Għall-bidu l-frott tagħha jik- bilmod ħafna, iżda mbagħad jilħaq ajr u jsir bejn Marzu u Mejju u hija wel frotta li tidher fuq l-imwejjed ll-ikel.

ISSIL TAN-NESPLI

-tnissil tan-nespli jsir l-aħjar miż- iegħa li għandha tinżera' malli tit- ɪa mill-frotta għaliex inkella n-neb- a tagħha tmut. Jeħtieġ li jingħażel aħ frott għal dan il-għan u titlesta tla li l-ħamrija tagħha tkun ġiet im- ta ma' weraq imfarrak jew demel qa- ħafna u mfarrak; l-art jeħtieġ li ı niedja. Iż-żerriegħa tinżera' f'fond bejn 3 u 5 ċentimetri u bogħod għa- ċentimetri waħda mill-oħra. Jekk l- tinżamm niedja ż-żerriegħa tinbet fi ɪn ġimgħatejn iżda jista' jiġri li ɪ ma tinbet minn xahar sa xahrejn.

eta jasal Marzu u April ta' wara, ix- i jinqalgħu u jitħawlu iżda jistgħu llew sena oħra fil-mixtla biex jissaħ- Meta jitħawlu, ix-xtieli għandhom u daqs metru bogħod minn xulxin ɪx meta jikbru jkunu jistgħu jinqal- u jitħawlu fil-post li fih ikunu ser ħu għat-tul. Il-frieghi li jistgħu jo- u mill-ġnub għandhom jinżabru sa- ix-xitla tikber dritta 'l fuq u jkollha dritt għall-inqas għoli metru. Meta eli jkunu se jitħawlu l-aħħar dar- ɪun jaqbel li dil-biċċa xogħol issir Frar sa April bħala l-aktar tard. ieli għandhom jinqalgħu bit-tuba u ruq kollha li jista' jkun, jitħawlu bla dqmel xejn u jissaqqew malli jit- ħawlu.

Dak in-nespli li ma jagħmilx żerriegħa jsir it-tnissil tiegħu per mezz tat-tilqim jew bit-tirqid. Ngħidu aħna, langasa tis- ta' tlaqqamha fuq in-nespla. It-tnissil bir-tirqid huwa diffiċli ħafna u jaqbel li wieħed jaħarbu u jinqeda b'metodi oħra.

KULTIVAZZJONI

Is-siġar tan-nespli jeħtiġilhom li l-art ta' madwarhom tiġi magħżuqa darbtejn jew tliet darbiet fis-sena sabiex l-art tit- rewwaħ u jinqala l-ħaxix ħażin. L-ewwel għażqa jeħtieġ li ssir bejn Ottubru u Novembru, it-tieni għażqa ssir bejn Di- ċembru u Jannar u l-aħħar darba bejn Marzu u April. Darba kull tliet snin l- art ta' madwar l-egħruq tingħażaq fil- fond u l-ħamrija tal-wiċċ tinxteħet fil- qiegħ u jingħata ftit demel misjur sew- wa; demel frisk joqtol is-siġra jekk ikun qrib iz-zokk.

Meta l-frott jibda' jsajjar jeħtieġ li s- siġar tan-nespli li jissaqqew u jekk is- siġra tissaqqa regolarment, hija tikber b'ħeffa kbira. L-ilma li jingħata lis-siġar tan-nespli jeħtieġ li jkun safi kemm jis- ta' jkun. Iż-żbir għandu jkun ħafif ħafna u jinżabru biss il-friegħi mejtin u niex- fin. Il-weraq tan-nespli għandu jingabar meta jinxef u jaqa', jitqiegħed f'post għalih u jitraxxax sikwit bl-ilma sabiex isir. Wara sena jkun demel tal-weraq mill-aqwa kwalità għall-kultivazzjoni tal- ħxejjex tal-kċina.

MARD TAN-NESPLI

Mess li jagħmel ħsara kbira lin-nespli jattakka l-ewwel l-egħruq it-torja u wara jinfirex fuq l-egħruq il-ħoxnin, ikun qisu strat abjad li wara jiskura u jsir lewn vjola u fl-aħħar joqtol is-siġra. Dan jista' jiġi ikkurat billi jitbexxu l-egħruq bis- sulfat tal-kupru u wara l-partijiet infet- tati jiġu mdlukin biż-żift. Dan il-mess jissejjaħ Rizocthonia Mali. Hemm imba- għad mess ieħor li jismu Armillaria Mel- lea li jibqa' jaħkem ukoll fuq siġar li jku- nu ġa mietu u nqalgħu li għalhekk jaq- bel li jitwarrbu mill-ġnien.

Hemm mess li jattakka l-weraq u jis- mu Stigmatea Mespili iżda qatt ma jef- fettwa l-produzzjoni tal-frott. Il-frieghi u z-zkuk jiġu attakkati minn larva msej- ħa Zeuzera Aesculi li tagħmel kanali twal bejn il-qoxra u z-zokk.

Hemm fl-aħħarnett id-dubbiena tal- frott li tattakka n-nespli għall-aħħar ta' April u l-bidu ta' Mejju meta jkun qed isir l-aħħar frott fis-siġra, iżda dan qatt ma jagħmel ħsara kbira fin-nespli. Il- frott misjur jiġi wkoll attakkat mill- għasfur tal-bejt u xi għasafar oħra.

BAJD TAT-TFAQQIS

Il-bejgħ tal-bajd tat-tfaqqis mid-Dipar- timent tal-Biedja ġie sospiż għal ma' tul ix-xhur tas-sajf. Malli l-istaġun tat-tfaq- qis jerġa' jibda, tiġi maħruġa tagħrifa fil- ġurnali għal min ikun irid jixtri l-bajd tat-tfaqqis.

GĦAT-THARIS TAS-SIĠAR

Il-Gvernatur fil-Kunsill, bil-parir tal- Bord tal-Biedja għoġbu joħroġ regolamen- ti bis-saħħa tas-setgħat mogħtija lilu bl- artikolu 106 (kapitlu XIII) tal-Liġijiet tal-Pulizija dwar illi ħadd ma jista' jeq- red, iqaċċat jew jaqla' mill-għeruq l-ebda siġra taċ-ċipress jew ta' l-arżnu (pini).

Id-Direttur tal-Biedja biss jista' jagħti permess li tiġi maqlugħa jew imqaċċta xi waħda minn dawn is-siġar jekk huwa jkun soddisfatt li jeħtieġ li jsir dan minħabba xi raġunijiet speċjali.

FNIEK TAR-RAZZA

Min jixtieq jikseb fenek raġel tar-razza "Flemish Giants" għandu japplika lis- Suprintendent tal-Għammieri, is-Sur Sal- vinu Zammit, u dan ikun jista' jirranġalu għal wieħed, sakemm ikun għad baqa' minnhom. Prezz 12s. il-wieħed.

IL-FIERA LI SARET FL-GHAMMIERI

ELUF ta' nies marru l-Għammieri nhar it-22 ta' Mejju, biex iżuru l-Fiera li saret u ma naqsux li jġorru magħhom għadd ta' tjur, ħxejjex, bajd, qsari, in- bid, għasel u prodotti oħra li ġew mixtrija b'irħis.

Il-ġendus li huwa smat li jiswa £150 ġie mirbugħ mis-sur Anġlu Scicluna, ta' 45, Old Church Street, is-Siġġiewi bil-biljett li kien fih in-numru 21.

Il-poplu li mar dak in-nhar ħa l-opportunità li jdur il-Qasam kollu u fost l- affarijiet li ra deher li qiegħed jieħdu interess speċjali fil-baqar u l-gniedes li ġew bl-ajru mill-Ingilterra. Il-baqar huma ta' razza mill-aħjar li n-nisel tagħhom għandu rekord ta' 'l fuq minn 1,000 gallun ħalib fis-sena. Dawn ir-razez jiskorru t-tliet galluni ħalib kuljum ma' tul is-sena kollha.

Minħabba l-folol kbar li qegħdin jieħdu sehem f'dawn il-Fieri tal-Biedja nħas- set il-ħtieġa li għal Fieri oħra jkun hemm kwantitajiet akbar ta' tjur u prodotti għall-bejgħ, kif ukoll tqassim aħjar u organizzazzjoni akbar biex kulħadd ikun jista' japprofitta ruħu mir-roħs ta' l-oġġetti mingħajr taħbit u bla tfixkil.

/ICC BIL-KIF MIS-SAQWI U BAGHLI

TWEGIB GHALL-MISTOQSIJIET

Lil Dun Anton Grima, minn Kerċem: Qegħdin nibgħatulek bil-posta kopji tal-folju "Il-Bidwi" fejn issib ħafna tagħrif dwar it-trobbija tan-naħal. Barra l-kopji li bgħatnilek kien hemm ħarġiet oħra ta' "Il-Bidwi" li kien fihom tagħrif dwar it-trobbija tan-naħal, iżda ma għandniex minnhom biex jitqassmu, għaliex spiċċaw.

Lil Karmenu Mallia, minn Raħal Ġdid: Fost il-privileġġi li tagħti l-Għaqda Nazzjonali ta' Tjur u Fniek ma hemmx żbir ta' siġar bla ħlas. Din hija waħda mill-ħidmiet tad-Dipartiment tal-Biedja u għalhekk għal servizzi ta' din l-għamla jkun jiħtieġlek tħallas skond is-servizzi li tkun tlabt.

Lil Mrs. E. Mejlaq, minn Ħal Tarxien: Is-sulfat ta' l-ammonja ma jiġix użat biex joqtol il-bergħud tal-larinġ, iżda bħala tidmil artifiċjali. Biex teqred il-bergħud li semmejt jeħtieġ li tbixx is-siġar bi preparat tal-piretru jew tan-nikotina. Il-Fergħa tal-Patoloġija tad-Dipartiment tal-Biedja, Nru. 88, Triq l-Ifran, il-Belt, jagħtuk tagħrif eżatt kif għandek tbixx.

Lil Annetta Gatt, minn Ħal Lija: Il-ħamiem tiegħek huwa difettuż u minnu ma tistax trawwem bċieċen f'saħħithom u tajbin għat-tnissil. Nirrikkmandawlek tixtri par ħamiem tajjeb u tnissel minnu.

Lil Elena Farrugia, minn B'kara: Sabiex teqred il-felul minn fuq il-ħamiem agħtih ħawt bl-ilma baħar biex jinħasel fih.

Ismek ġie mniżżel fil-lista ta' dawk li jirċievu l-folju "Il-Bidwi" u għalhekk tibda tirċevih mix-xahar id-dieħel.

Dwar l-għalf għall-flieles tad-dundjani, hemm tliet metodi differenti li huma tajbin ħafna għall-ewwel 15-il ġurnata wara li jfaqqsu. L-ewwel għalf huwa ta' baqta u ħass imqatta rqiq; it-tieni huwa ta' bajd imgħolli iebes imqatta' rqiq u ħass imqatta' wkoll; it-tielet għalf huwa magħmul minn ħobż bil-ħalib u ħass imqatta' rqiq. Wara 15-il ġurnata mit-tfaqqis ibda naqqas il-baqta, bajd jew ħalib u żid is-smida mgħassda u ġwież li jintgħalef lit-tiġieġ.

Lil Salvu Camilleri, minn Ħaż-Żabbar: Il-qroqqa tiegħek li kielitlek il-flieles tagħha stess għamlet hekk minħabba ġibda żejda li kellha għall-flieles tagħha. Ma jaqbillekx titlaqha mill-ġdid ma' xi tfaqqisa oħra; inqeda bi qroqqa oħra u lill-qroqqa difettuża tajjarha biex terġa' tbid.

Lil Fco. Pace, minn Birżebbuġa: Biex teqred id-dud abjad minn fuq is-siġra tal-lumi li inti għandek, asal sa l-uffiċċju tal-Patoloġija tad-Dipartiment tal-Biedja, 88, Triq l-Ifran, il-Belt, mnejn tikseb preparat li bih tbixx i-lumija tiegħek.

Lil Bidwi, minn Ħal Lija: Il-flieles tiegħek huma morda bil-marda msejħa Coccidiosis u tista' tfejjaqhom bil-mediċina li jisimha Sulphamezathine.

Lil Karmena Calleja, miż-Żejtun: Biex teqred id-dud aħdar u d-dud iswed minn fuq is-siġar tar-rummien, bixxhom bi preparat tas-sulfat tan-nikotina jew bil-piretru. Il-Fergħa tal-Patoloġija tad-Dipartiment tal-Biedja, Nru. 88, Triq l-Ifran, il-Belt, tagħtik tagħrif kif għandek tużahom.

Id-dwieli tal-Gvern ġa ġew imsoqqija darbtejn; għalhekk jekk għandek issaqqi qis li ma tħallix għal darb'oħra din il-biċċa.

Lil Elen Bonello, minn B'kara: Sabiex tfejjaq il-qxur minn widnejn il-fniek tiegħek, jiħtieġ li tidilkilhom widnejhom bl-ingwent tal-kubrit li jissejjaħ Sulphur Ointment. Jekk ma ssibx tixtri minnu kif tiħtieġu inti, asal sal-Kamra ta' l-Informazzjoni tad-Dipartiment tal-Biedja, Nru. 53, Triq l-Isqof, il-Belt.

Lil C. Spiteri, mill-Belt: Billi ma stajniex naqbdu sewwa x'kien l-esperiment li inti għamilt nistednuk li tasal sal-Kamra ta' l-Informazzjoni tad-Dipartiment tal-Biedja, 53, Triq l-Isqof, il-Belt, biex tfissrilna sewwa dwar l-esperiment tiegħek.

Lil James Cutajar, mill-Gudja: Sabiex tikkura s-siġra tiegħek tar-roses ta' l-Ungerija li l-ward tagħha qed idewwidlek, asal sa l-Uffiċċju tal-Fergħa tal-Patoloġija tad-Dipartiment tal-Biedja, Nru. 88, Triq l-Ifran, il-Belt, mnejn jagħtuk preparat tal-Gammexane li bih tista' tfejjaq is-siġra tiegħek.

OTEG

Kulħadd jiftakar in-nuqqas kbir ta' bajd li kellna x-xitwa li għaddiet. B'dan il-metodu ġdid kulħadd jista' jerfa' għal żmien l-iskarsizza kull bajda żejda li jkollu billi jippreservaha bl-OTEG, metodu nadif, sempliċi u ekonomiku li bih il-bajd iżomm frisk għal aktar minn 11-il xahar. Boit ta' 4s. tippreserva bih 300 bajda. Jinxtara mingħand M.C. BORG CARDONA.

SERVIZZI SIEWJA BLA ĦLAS

Qegħdin jaslulna ta' kull ġimgħa għadd sabiħ ta' mistoqsijiet sabiex inwieġbuhom fix-Xandira lill-Bdiewa li ssir kull nhar ta' Ħadd, mill-10 sal-10.30 a.m. minn fuq ir-Rediffusion. Dan huwa sinjal li ħafna qegħdin jinteressaw ruħhom aktar fit-trobbija bis-sengħa ta' tjur u bhejjem u fil-biedja in-ġenerali.

Inkomplu nħajru lil kull min jiltaqa' ma' xi diffikultà fil-kultivazzjoni tal-prodotti u fit-trobbija ta' tjur u bhejjem sabiex jiktbilna u aħna ma nonqsux li nwieġbu għal kull mistoqsija li taslilna. La tħallux il-pjanti, is-siġar, l-uċuħ, it-tjur u l-bhejjem tagħkom jintmessu mill-mard jew imorru lura l-għaliex ma tkunux tafu kif għandkom tikkultivawhom u trabbuhom bis-sengħa jew tfejquhom mill-mard li jaħkimhom. Ibagħtu staqsuna fid-Dipartiment tal-Biedja, Kamra ta' l-Informazzjoni u aħna nagħtukom il-pariri kollha meħtieġa BLA ĦLAS XEJN.

TAGHRIF U TAGHLIM

FRIEX GHALL-FNIEK

Ġeneralment fil-kampanja dawk li bu l-fniek jużaw it-tiben bħala għall-fniek, fil-waqt li fil-bliet billi tantx isibu tiben jinqdew l-aktar bis ratura li jsibuha aktar malajr.

Friex tajjeb għall-fniek għandu magħmul tant mit-tiben kif ukoll mis ratura. Dan iżomm il-fniek fl-inda jnaqqsilhom l-umdità li tmarrad ħ fniek.

GHALF GHALL-FNIEK

Sabiex wieħed jieħu l-aħjar riżu mill-fniek jeħtieġlu jagħlifhom għalf sengħa u sustanzjuż. Ħafna mard li sel fil-fniek billi jiġu magħlufin ħaxix dar fuq stonku battal. Qabel ma jingħ il-ħaxix aħdar għandu wkoll jintgħ lill-fniek xi għalf xott bħalma hum ħxielef fosthom is-silla u n-nifel ni In-nefħa taż-żaqq mhix ikkaġunata ilma.

SRIEDEK MAT-TIĠIEĠ

Qabel ma tixtri xi ħosjien żgħar g simna, qis u ara kemm ikollok għalf g tiġieġ li jbidu. Jekk ma jkollokx m taħli għalf ikun jaqbillek li ma tra ħosjien l-għaliex ir-riżultat ikun li bor għadd sabiħ ta' bajd inqas milli t tiġbor minħabba l-għalf li jaħlu l-ħo u jonqos lit-tiġieġ li jbidu.

IL-MAĦŻEN TAL-GHALF

Jekk min irabbi jkun għaqli għa jieħu ħsieb biex qabel ma tibda tin sewwa s-sħana, inaddaf kif jixraqj maħżen tal-ġwież u l-għalf li jkollu jqis li l-maħżen jinżamm il-ħin kollu tilat kif jixraq sabiex l-għalf iżomm aħjar kundizzjoni u ma jitħassarx u lef ħafna mis-sustanzi tiegħu.

META JIFTHU JBIDU

Meta t-tiġieġ ikunu waslu biex ji jbidu qatt ma għandhom jitneħħew m post u jittieħdu f'xi post ġdid. Jekk dan, aktarx li l-għawwietaq jiddawru jiftħu jbidu u jibdew joħorfu minn għ ħom. Ikun għalhekk jaqbel ħafna li it-tiġieġ ikunu sejrin jittieħdu f'xi ġdid, jitwarrbu daqs tliet ġimgħat q ma jkunu mistennija li jiftħu jbidu. bejtiet għandhom ikunu mnaddfa u żinfettati minn qabel u t-tjur meħl mill-insetti kollha parassiti.

KWANTITA' TA' FLIEL GHALL-BEJGH

Nhar is-Sibt, 11 ta' Ġunju, u l-H 12 ta' Ġunju, mid-9 ta' fil-għodu s ta' fil-għaxija, sejjer ikun hemm g bejgħ, fir-Rockyvale Sports Garden, Ġiljan, kwantità ta' flieles tar-razez **W partridge, White Wyndotte, Barne ers, North Holland Blues, Rhode Is Reds** u **Exchequer Leghorns** bi prezz konvenjenti ħafna.

Iggarantiti ittestjati li huma b'sa ħom. — **DHUL B'XEJN.**